

244.

**Rozporządzenie Ministra Reform Rolnych
w porozumieniu z Ministrem Sprawiedli-
wości**

z dnia 12 kwietnia 1926 r.

**o ustaleniu obowiązującego tekstu ustawy
z dnia 31 lipca 1923 r. o scalaniu gruntów.**

Na zasadzie art. 32 ustawy z dnia 18 grudnia 1925 r. w sprawie zmian i uzupełnień w ustawie z dnia 31 lipca 1923 r. o scalaniu gruntów (Dz. U. R. P. z r. 1926 № 15 poz. 84) zarządza się co następuje:

§ 1. Ogłasza się jako załącznik niniejszego rozporządzenia, ustawę z dnia 31 lipca 1923 r. o scalaniu gruntów (Dz. U. R. P. № 92 poz. 718) w brzmieniu, zmienionem ustawą z dnia 18 grudnia 1925 r. (Dz. U. R. P. z r. 1926 № 15 poz. 84).

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Kierownik Ministerstwa Reform Rolnych: *Radwan*Minister Sprawiedliwości: *Dr. Piechocki*

Załącznik do rozp. Min. Reform
Rolnych w poroz. z Min. Sprawiedl.
z dn. 12 kwietnia 1926 r. (poz. 244).

U s t a w a

z dnia 31 lipca 1923 r.

o scalaniu gruntów.**I. Przepisy ogólne.**

Art. 1. Grunty rozdrobnione i rozmieszczone w szachownicy oraz grunty nadmiernie zwięzione ulegają scaleniu (komasacji) przez przekształcenie w obszary, odpowiadające wymogom prawidłowego gospodarowania, drogą wymiany gruntów między właścicielami według przepisów niniejszej ustawy.

Za grunty rozdrobnione i rozmieszczone w szachownicy uważać należy działki jednego właściciela, oddzielone od siebie działkami innych właścicieli.

Za grunty nadmiernie zwięzione uważać należy z reguły działki, których długość przewyższa szerokość więcej niż 15 razy.

Art. 2. Wyłączone są od scalenia bezwzględnie:

- a) lasy, objęte planem gospodarstwa leśnego, o ile nie zachodzi potrzeba wyprostowania granic, lub wyłączenia obcych gruntów z lasu;
- b) grunty, na których są otwarte kamieniołomy i kopalnie minerałów użytecznych, jak: żwiru,

gliny, marglu, piasku, gipsu, wapienia, łupku i t. p., o ile są one w eksploatacji, lub gdy ich eksploatacja została zaniechana jedynie czasowo;

- c) grunty, objęte zakładami górnictwami i hutnictwami;
- d) grunty, objęte nadaniami górnictwami i polami naftowymi; grunty te, o ile na nich robót górnictwami nie rozpoczęto, mogą być poddane scaleniu jedynie za zgodą właściciela uprawnień górnictwami;
- e) grunty, na których znajdują się zabytki historyczne i architektoniczne, osobliwości przyrody, grobowce rodzinne i t. p.

Art. 3. Wyłączeniu od scalenia w trybie niniejszej ustawy ulegają również, o ile właściciel nie wyrazi swej zgody na scalenie:

- a) ziemia pod budynkami i podwórzami;
- b) grunty, objęte zakładami przemysłowymi;
- c) grunty, położone w obrębie miast i miasteczek (osad), które ze względu na swe położenie uważane być winny za place budowlane;
- d) grunty, potrzebne do właściwego użytkowania znajdujących się na nich źródeł mineralnych, oraz grunty pod wodami stojącymi, które służą do hodowli ryb lub do celów przemysłowych, jeżeli zmiana lub zniesienie sposobu użytkowania tych gruntów spowodowałoby szkodę dla właściciela;
- e) ogrody i sady, prowadzone zawodowo, oraz parki i zwierzyńce;
- f) pokłady torfu i grunty torfowe racjonalnie eksploatowane, względnie wzorowo zagospodarowane;
- g) grunty, otoczone murem;
- h) winnice oraz chmielniki o obszarze nie mniejszym od $\frac{1}{4}$ ha.

Art. 4. Mogą być wyłączone od scalenia grunty, które w porównaniu z danymi gruntami obszaru scalenia narażone są wskutek swego położenia na znacznie większe niebezpieczeństwo uszkodzenia przez zasypanie, usuwanie, obrywanie się brzegów i niszczące wylewy.

Wszelkie grunty, znajdujące się na obszarze scalenia, a nie podpadające pod działanie ustawy o scalaniu gruntów, w zastosowaniu przepisów art. 1 tejże ustawy, aczkolwiek z reguły nie podlegają żadnym zmianom, to jednak mogą na skutek scalania gruntów przyległych być poddane zmianom, wpływającym z postanowień art. 7 lit. a, c, f, h.

Art. 5. Grunty, podpadające pod art. 1 niniejszej ustawy, objęte jednym postępowaniem scaleniowym, tworzą obszar scalenia, który w zasadzie winien się mieścić w obrębie najniższej jednostki administracyjnej (wsi, gminy katastralnej i miasta), obejmując bądź cały jej obszar, bądź też jego część.

W razie potrzeby, wywołanej przez warunki topograficzne i gospodarcze, obszar scalenia może obejmować kilka jednostek administracyjnych lub ich części.

Art. 6. Każdy z uczestników scalenia otrzymuje z obszaru scalenia wzamian za dotychczas po-

siadane działki odpowiadającą ich wartości nową działkę gruntu o typie zbliżonym, w miarę możliwości, do typu poprzednio posiadanego kompleksu działek.

Dopłaty pieniężne dla wyrównania różnic wartości działek, dotychczas posiadanych, a otrzymanych przy scaleniu, stosować można tylko wyjątkowo w wysokości nie przekraczającej 3% przyjętego przy scaleniu szacunku gruntów, posiadanych przed scaleniem, a mianowicie w tych wypadkach, gdy wydzielenie ściśle wymierzonego równoważnika na gruncie jest technicznie niemożliwe, lub gospodarczo niepożądane.

Wysokość dopłat pieniężnych określać należy w każdym poszczególnym wypadku na zasadzie różnicy pomiędzy rzeczywistą wartością gruntów, posiadanych przed scaleniem, a wartością gruntów, otrzymanych przy scaleniu. Za podstawę do określenia tych wartości służyć winien szacunek gruntów, dokonany przy scalaniu.

W zakresie niezbędnym do przeprowadzenia scalenia władza, pod której zarządem pozostaje nieruchomości, stanowiąca własność Skarbu Państwa, a która przy scaleniu występuje w imieniu Państwa, ma prawo do zbywania i zamiany nieruchomości majątku państwowego, będącego pod jej zarządem, a włączonego do obszaru scalenia w granicach, określonych niniejszym artykułem.

Art. 7. Przy scalaniu gruntów należy jednocześnie przeprowadzić z urzędu:

- a) likwidację wszelkich służebności;
- b) podział wspólnot gruntowych lub, o ile ze względów gospodarczych lub topograficznych podział ich pomiędzy współwłaścicieli jest niepożądany—uregulowanie ich użytkowania;
- c) wyprostowanie granic poszczególnych jednostek administracyjnych lub ich części;
- d) wydzielenie gruntów na cele miejscowej użyteczności publicznej;
- e) meljoracje skalanych gruntów, niezbędne do ich racjonalnego zagospodarowania;
- f) regulację dróg, dojazdów przez doprowadzenie ich do stanu używalności;
- g) parcelację sąsiadujących majątków w granicach ustawy o reformie rolnej, jeżeli tego wymagają potrzeby gospodarcze skalanych gruntów;
- h) ustalenie ogólnego planu rozbudowania tworzącej się na podstawie scalania jednostki administracyjnej.

Art. 8. Służebności, które wobec scalenia gruntów stały się zbędne (służebności przejazdu, przechodu, spuszczenia i czerpania wody, przegonu i t. p.), zostają przy scaleniu zniesione.

Art. 9. Wdrożenie i przeprowadzenie scalenia gruntów oraz wydanie orzeczenia, zatwierdzającego scalenie, należy do urzędów ziemskich. Prawomocne orzeczenie urzędów ziemskich w postępowaniu scaleniowym, jako też zatwierdzone przez te urzędy ugody, mają moc prawną orzeczeń i ugód sądowych, względnie administracyjnych, o ile chodzi o sprawy administracyjne. Wykonanie tych orzeczeń, względnie ugód, należy do właściwych władz.

Uzgodnienie dokumentów katastralnych z wynikami scalenia należy do władz katastralnych.

Art. 10. Techniczne prace scaleniowe będą wykonywane przez personel techniczny urzędów ziemskich lub przez mierniczych, uprawnionych do wykonywania zawodu na mocy ustawy z dnia 15 lipca 1925 roku o mierniczych przysięgłych (Dz. U. R. P. № 97 poz. 682). Wszyscy mierniczkowie przy wykonywaniu prac scaleniowych podlegają nadzorowi Ministra Reform Rolnych. W razie wykonywania tych prac niezgodnie z niniejszą ustawą lub rozporządzeniami, przepisami i zarządzeniami Ministra Reform Rolnych mierniczkowie ci niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności, przewidzianej w ustawie z dnia 15 lipca 1925 roku o mierniczych przysięgłych, mogą być przez Ministra Reform Rolnych pozbawieni uprawnienia do wykonywania prac scaleniowych.

Art. 11. Czynności nadzorcze przy scalaniu gruntów wykonywają urzędy ziemskie bezpłatnie, natomiast za techniczne wykonanie scalenia oraz za czynności, przewidziane w art. 7 ustawy niniejszej, urzędy ziemskie pobierać będą opłaty, nieprzekraczające rzeczywistych kosztów, których wysokość i sposób pobierania określi rozporządzenie wykonawcze.

W wypadkach, gdy interesowani nie mogą uiścić powyższych opłat, co winno być stwierdzone przez urzędy gminne, opłaty te mogą być zakredytowane według zasad, określonych w art. 14 niniejszej ustawy.

W wypadkach wyjątkowych, na wniosek okręgowego urzędu ziemskiego, Minister Reform Rolnych może zwolnić wszystkich uczestników scalenia lub niektórych z nich od ponoszenia powyższych opłat w całości lub w części.

Zwolnienie od opłat za techniczne wykonanie scalenia może być stosowane i w tych wypadkach, gdy zachodzi potrzeba szybszego uruchomienia lub większego rozwoju akcji scaleniowej na pewnym terenie Państwa i wówczas zwolnienie to może obejmować całe wsie i gminy.

Art. 12. Grunty osad, powstałych w wyniku scalenia, są wolne od państwowego podatku gruntowego na przeciąg lat dwóch od daty zatwierdzenia projektu scalenia przez urzędy ziemskie.

Powyższe zwolnienie od podatku gruntowego nie ma zastosowania do gruntów, które zostały zwolnione od opłat za techniczne wykonanie scalenia na mocy ostatniego ustępu art. 11.

Art. 13. Wymienione w art. 10 i 11 koszty przeprowadzenia scalenia gruntów ponoszą wszyscy uczestnicy scalenia w stosunku do obszaru ich gruntów, podlegających scaleniu.

Grunty, które zostają włączone do obszaru scalenia wyłącznie w celu wyprostowania granic skalanych gruntów, nie podlegają opłatom za wykonanie prac scaleniowych.

Przy pracach, podejmowanych na miejscu w związku ze scaleniem gruntów, uczestnicy scalenia obowiązani są na każde żądanie urzędów ziemskich do świadczeń w naturze, które ściśle zostaną określone w rozporządzeniu wykonawczem.

Do uczestników scalenia, uchylających się od udziału w rzeczonych świadczeniach, stosuje się przymus w drodze administracyjnej.

Art. 14. Uczestnicy scalenia, którzy zobowiązują się w terminie, określonym przez urzędy ziemskie, do przeniesienia budowli na scalone działki lub też do przeprowadzenia wskazanych przez te urzędy meljoracyj rolnych, są uprawnieni w razie potrzeby do korzystania z państwowej pomocy kredytowej w wysokości, nieprzekraczającej połowy wartości skalonych gruntów.

Do korzystania z państwowej pomocy kredytowej w myśl zasad powyższych mają prawo i ci uczestnicy scalenia, którzy celem powiększenia swych karłowatych gospodarstw nabywają działki od innych uczestników scalenia, przenoszących się na nabywane przez się gdzie indziej osady z parcelacji.

Nadto z pomocy kredytowej mają prawo korzystać i ci uczestnicy scalenia, którzy kredytów takich potrzebują na koszty przeprowadzenia komasacji.

Źródła kredytowe, niezbędne na pokrycie potrzeb, wypływających z postanowień niniejszego artykułu, zabezpieczy Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych.

Kredyty, udzielone na cele budowlane i meljoracyjne oraz na koszty komasacyjne, będą rozłożone na wieloletnie spłaty. Od kredytów tych będą pobierane odsetki w wysokości nie wyżej 4%, oraz raty amortyzacyjne; szczegóły co do udzielania kredytów zostaną określone w rozporządzeniu wykonawczem Ministra Reform Rolnych, wydanem w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

II. Wdrożenie postępowania scaleniowego.

Art. 15. Wdrożenie postępowania scaleniowego w urzędach ziemskich następuje:

- a) na wniosek właścicieli, względnie posiadaczy, mających łącznie co najmniej 25 ha, podpadających pod art. 1 niniejszej ustawy, położonych w obrębie jednej jednostki administracyjnej, w jednostkach zaś administracyjnych o obszarze mniejszym od 200 ha — na wniosek właścicieli, względnie posiadaczy, przynajmniej $\frac{1}{10}$ tego obszaru;
- b) na wniosek właściciela dóbr ziemskich (obszaru dworskiego), którego grunty o powierzchni co najmniej 25 ha są rozdrobnione i rozmieszczone naprzemian z gruntami drobnych rolników; odnośnie do gruntów, stanowiących własność Państwa, prawo zgłaszania wniosków przysługuje władzy, pod której zarządem grunty te pozostają;
- c) z urzędu: w razie zachodzących konieczności gospodarczych, stwierdzonych przy przeprowadzeniu regulacji rolnych, jako to: przy likwidacji służebności, podziale wspólnot gruntowych i t. p.; przy parcelacji sąsiadujących ze wsią dóbr ziemskich (obszaru dworskiego) i majątków ziemskich państwowych, o ile przy tej parcelacji mogą być wzmocnione gospodarstwa karłowate i małorolne; przy scaleniu, wdrożonem w myśl punktu a) i b), jeżeli zachodzi potrzeba roz-

szerzenia obszaru scalenia w celu włączenia do tego obszaru gruntów sąsiednich lub wyprostowania granic jednostek administracyjnych lub ich części; przy meljoracjach rolnych (drenowaniu, osuszaniu, lub nawodnianiu), wreszcie w razie zniszczenia wsi w całości lub w części przez wypadki żywiołowe lub działania wojenne.

Art. 16. Wnioski (art. 15 p. a i b) o wdrożenie postępowania należy złożyć do powiatowego urzędu ziemskiego, który po zbadaniu na miejscu faktycznego stanu rzeczy i zgodności wniosku z postanowieniami ustawy niniejszej, a w razie potrzeby po zasięgnięciu opinii właściwych władz — zaprojektuje obszar scalenia, który ze względów gospodarczych i topograficznych należy poddać jednemu postępowaniu i sporządzi prowizoryczną listę uczestników scalenia.

Przy projektowaniu obszaru scalenia komisarz ziemski winien złożyć wniosek do okręgowego urzędu ziemskiego o dokonanie przymusowego wykupu, w granicach ustawy o reformie rolnej, przylegających do tego obszaru gruntów dworskich, niezbędnych dla powiększenia scalanych gospodarstw karłowatych (punkt g art. 7).

Art. 17. Wniosek, zbadany zgodnie z postanowieniami art. 16 przez powiatowy urząd ziemski, rozpatruje okręgowa komisja ziemska, która na posiedzeniu jawnym albo zatwierdza go i ustala szczegółowo obszar scalenia, przyczem, o ile grunty scalone stanowią przedmiot ksiąg gruntowych (hipotecznych), wyszczególnia ich oznaczenie hipoteczne, albo wniosek odrzuca.

Od orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej przysługuje interesowanym prawo odwołania się do Głównej Komisji Ziemskiej w terminie i w trybie, przewidzianym ustawą z 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisji ziemskich (Dz. U. R. P. № 90 poz. 706).

Art. 18. Uprawomocnione orzeczenie okręgowej komisji ziemskiej będzie doręczone w sposób przewidziany w niniejszej ustawie, a nadto podane do publicznej wiadomości przez ogłoszenie w Dzienniku Urzędowym powiatów, lub województwa i piśmie codziennem, najbliższemu miejscowości scalanej.

Sąd (wydział hipoteczny) na wniosek okręgowego urzędu ziemskiego wpisuje do księgi gruntowej (hipotecznej) ostrzeżenie (adnotację) o wdrożeniu postępowania scaleniowego, które skutkuje, iż wszelkie późniejsze zmiany stanu hipotecznego, tak co do własności, jak i obciążeń pozostaną bez wpływu na przebieg postępowania, zaś w stosunku do wydzielonych przy scalaniu gruntów zachowują moc o tyle, o ile się nie sprzeciwiają postanowieniom niniejszej ustawy. Ostrzeżenie to pozatem ma ten skutek, że zbywanie części gospodarstwa, objętego obszarem scalenia, nie jest dopuszczalne bez zgody urzędów ziemskich.

W stosunku do gruntów, nie będących przedmiotem ksiąg gruntowych (hipotecznych), prezes sądu okręgowego, w którego obrębie leżą te grunty, na wniosek okręgowego urzędu ziemskiego wyda właściwemu sędziemu pokoju i notariuszom okręgu

zakaz zatwierdzania, względnie sporządzania aktów notarialnych co do częściowej zmiany własności gruntów, objętych postępowaniem scaleniowym, bez zgody właściwego urzędu ziemskiego.

III. Postępowanie scaleniowe.

Art. 19. Na mocy prawomocnego orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej powiatowy urząd ziemski zarządza dla każdej najniższej jednostki administracyjnej oddzielnie wybory rady uczestników scalenia, a właścicieli dóbr ziemskich (obszaru dworskiego), oraz władzę, pod której zarządem pozostają grunty państwowe, wzywa do wyznaczenia swego przedstawiciela po jednym od każdego obszaru.

Radę uczestników scalenia stanowią pełnomocnicy, wybrani w liczbie od 3 do 7 osób z pośród uczestników scalenia przez zebranie, zwołane oddzielnie dla każdej najniższej jednostki administracyjnej (wsi, gminy katastralnej i miasta), wchodzącej do obszaru scalenia.

Zebranie uczestników scalenia wybiera jednocześnie zastępców pełnomocników w tej samej liczbie.

W wypadkach, gdy właściciele gruntów bądź t. zw. szlacheckich, bądź rozparcelowanych obszarów dworskich lub państwowych nie są zaliczeni do składu jednostki administracyjnej (jednostek administracyjnych), położonej na terenie scalanym, mają oni mimo to prawo przy wyborze rady uczestników scalenia korzystać z tych samych praw, które przysługują osobom, zaliczonym do jednostki administracyjnej.

Art. 20. Zebrania uczestników scalenia zwołuje i na nich przewodniczy naczelnik gminy, względnie sołtys wsi.

Do prawomocności uchwał zebrań uczestników scalenia potrzebna jest obecność przynajmniej 1/2 osób, uprawnionych do głosowania na tych zebraniach. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów.

Do głosowania na zebraniach uczestników scalenia uprawnieni są właściciele, względnie posiadacze gruntów, podpadających pod art. 1 niniejszej ustawy i położonych w obrębie danej jednostki administracyjnej (wsi, gminy katastralnej i miasta), a objętych obszarem scalenia.

Współwłaściciele gruntów reprezentuje jeden z nich obecny, obrany przez pozostałych obecnych, a jeżeli zgoda w tej mierze nie nastąpi, to najstarszy wiekiem z obecnych współwłaścicieli; niewłasnowolnych — ich prawni zastępcy; zaginionych — kuratorowie, wyznaczeni przez sąd; nieobecnych — ich pełnomocnicy, których umocowanie nastąpić może również przed komisarzem ziemskim; w braku wymienionych wyżej prawnych zastępców, kuratorów lub pełnomocników — miejscowy sołtys z urzędu (naczelnik gminy, burmistrz).

W razie sporu o własność lub posiadanie gruntów za uprawnionego do głosowania należy uznać ostatniego posiadacza gruntu.

Art. 21. W razie niedokorania w terminie siedmiodniowym, wyznaczonym przez komisarza ziemskiego, wyboru członków rady uczestników i ich zastępców, okręgowy urząd ziemski wyznacza ich z urzędu na wniosek komisarza ziemskiego.

W razie stwierdzenia, że działalność bądź poszczególne członków, bądź całej rady uczestników

scalenia jest nieodpowiednia dla celów, określonych niniejszą ustawą, okręgowy urząd ziemski może usunąć na wniosek komisarza ziemskiego tak poszczególne członków rady, w których miejsce wejdą ich zastępcy, jak również rozwiązać całą radę. W tym ostatnim wypadku okręgowy urząd ziemski albo zarządzi nowe wybory, albo wyznaczy z urzędu nowych członków rady uczestników scalenia i ich zastępców z pośród uczestników scalenia.

Art. 22. Rada uczestników scalenia jest organem, spółdzielającym w imieniu uczestników scalenia we wszystkich sprawach, wyłaniających się przy scaleniu.

W szczególności rada uczestników scalenia:

- a) ustala zasady podziału wspólnot gruntowych, względnie ich użytkowania, oraz określa ich obszar, wyłączony na cele miejscowej użyteczności ogólnej;
- b) dokonywa wyboru rzeczoznawców do oznaczania różnej jakości scalanych gruntów i ich oszacowania;
- c) zastępuje zespół uczestników scalenia przed urzędami i sądami we wszystkich sprawach, wyłaniających się przy scaleniu, z wyjątkiem spraw, przewidzianych w art. 33 i 39 niniejszej ustawy;
- d) zgłasza wniosek do okręgowego urzędu ziemskiego o wyznaczenie im mierniczego lub powierza techniczne przeprowadzenie scalenia prywatnemu mierniczemu;
- e) zawiera umowy z upoważnionymi przez odnośne władze osobami w sprawie wykonania prac meljoracyjnych;
- f) załatwia wszelkie sprawy o charakterze administracyjno-gospodarczym;
- g) zawiera umowy o zamianie gruntów w celu wyprostowania granic obszaru scalanego, lub w celu usunięcia t. zw. enklaw. Powołane umowy winny być zawierane w obecności dwóch niezainteresowanych świadków, oraz w obecności, ewentualnie i przy udziale mierniczego i podlegają na wniosek komisarza ziemskiego zatwierdzeniu przez okręgową komisję ziemską, która, o ile chodzi o grunty tabelowe, jednocześnie uchwała wpis do tabeli likwidacyjnej lub aktu nadawczego, celem ujawnienia dokonanej zamiany. Do tych umów nie mają zastosowania art. art. 12 i 273—280 powołanej ustawy o organizacji włościan.

Art. 23. Okręgowemu urzędowi ziemskiemu przysługiwać będzie prawo przejmowania technicznych czynności scaleniovych, powierzonych w myśl p. d) art. 22 przez radę uczestników scalenia prywatnemu mierniczemu i prowadzenia ich na koszt scalających się w razie, jeżeli:

- a) zawarta z mierniczym umowa nie odpowiada obowiązującym w tym przedmiocie przepisom;
- b) czynności scaleniovych z jakichkolwiek bądź powodów ulegną przerwie.

O ile rada uczestników scalenia w wypadku, gdy obszar scaleniovych stanowi jedna jednostka administracyjna, lub rady uczestników scalenia wspólnie, gdy obszar scaleniovych obejmuje kilka jedno-

stek administracyjnych lub ich części, nie zgłoszą wniosku o wyznaczenie im mierniczego i nie zawrą umowy z mierniczym w ciągu 14 dni od daty ukonstytuowania się rad, to okręgowy urząd ziemski może wyznaczyć im mierniczego z urzędu.

Art. 24. Projekt ustalenia wielkości udziałów we wspólnotach gruntowych, objętych obszarem scaleniovym, względnie użytkowania wspólnot na podstawie zasad, ustalonych w punkcie a) art. 22, sporządza mierniczy, a zatwierdza powiatowy urząd ziemski. Orzeczenia powiatowego urzędu ziemskiego w tym przedmiocie strony mają prawo zaskarżyć do okręgowej komisji ziemskiej w ciągu dni 14-tu od dnia doreczenia orzeczenia. Orzeczenie okręgowej komisji ziemskiej w tej sprawie jest ostateczne. Wniesienie wpisu dodatkowego do tabel likwidacyjnych, względnie aktów nadawczych, celem ujawnienia w nich ustalonych wielkości udziałów we wspólnotach gruntowych, względnie użytkowania wspólnot, urzędy ziemskie dokonywają przez dołączenie do tabel likwidacyjnych lub aktów nadawczych odpisu prawomocnego orzeczenia powiatowego urzędu ziemskiego.

Do powyższego podziału wspólnot nie mają zastosowania art. 86 powołanej wyżej ustawy o organizacji włościan, oraz art. art. 271 (punkt 2) — 275, 276 i 286 ustawy samorządu gmin (Zb. Praw. ces. ros. tom II, wydanie 1892 r. kont. 1906, 1910, 1912 i 1913 r. organiz. Zarządu gub. Król. Pol., dział 5), jak również nie ma zastosowania ustawa z dnia 9 grudnia 1899 r. dla Królestwa Galicji i Lodomerji wraz z W. Ks. Krakowskiem o dzieleniu gruntów wspólnych i regulacji odnoszących się do nich wspólnych praw użytkowania i zarządu (Dz. Ust. Krajowych 1900 r. № 20).

Art. 25. Zebrania rady uczestników scalenia zwołuje we wsi, leżącej na obszarze scalenia, komisarz ziemski, względnie mierniczy, przeprowadzający scalenie. Postanowienia rady zapadają zwykłą większością głosów bez względu na liczbę członków obecnych na posiedzeniu. Przewodniczy na posiedzeniach członek rady, obrany przez samą radę, a jeżeli zgoda co do wyboru przewodniczącego nie nastąpi — najstarszy wiekiem z członków.

Komisarz ziemski lub mierniczy biorą udział w posiedzeniach rady z głosem doradczym.

Art. 26. Członkowie rady uczestników obowiązani są do brania udziału w zebraniach rady, zwoływanych przez komisarza ziemskiego lub mierniczego, pod rygorem grzywny do 10 złotych za nieusprawiedliwioną nieobecność.

Grzywnę nakłada komisarz ziemski i ściąga w drodze administracyjnej.

Art. 27. Jeżeli obszar scalenia obejmuje kilka jednostek administracyjnych (art. 5), komisarz ziemski lub mierniczy w celu omówienia spraw, dotyczących całego obszaru scalenia, zwołuje zebranie delegatów rad uczestników — po dwóch od każdej rady.

Oprócz tego w skład zebrania delegatów rad wchodzi przedstawiciele dóbr ziemskich (obszarów dworskich) i majątków państwowych — po jednym od każdego obszaru, o ile są one włączone do obszaru scalenia.

Art. 28. Przed przystąpieniem do opracowania projektu scalenia przeprowadzający je mierniczy:

- a) ustala wspólnie z radą uczestników scalenia oraz z zawezwanymi przez siebie przedstawicielami właścicieli gruntów przyległych granice obszaru scaleniowego, o czym sporządza protokół;
- b) przygotowuje wspólnie z radą uczestników scalenia imienny wykaz z podaniem przestrzeni wszystkich wymagających uzupełnienia gospodarstw;
- c) ustala wspólnie z radą uczestników, które grunty zostają od scalenia wyłączone (art. art. 2, 3 i 4);
- d) przeprowadza oszacowanie gruntów, podlegających scaleniu przy pomocy komisji szacunkowej (art. 29);
- e) przyjmuje wnioski poszczególnych uczestników scalenia; wnioski nieuwzględnione przez siebie przy sporządzaniu planu scaleniowego podaje do wiadomości komisarza ziemskiego;
- f) projektuje wspólnie z radą uczestników najwłaściwszy kierunek drogi, względnie dróg, do których będą przylegać nowowydzielone działki i przy których leżeć będą osady;
- g) zgłasza wnioski co do przeprowadzenia melioracji;
- h) sporządza wykaz tytułów posiadania uczestników scalenia, zbiera dowody do ustalenia tytułów ich własności, oraz sporządza plan klasyfikacyjny i rejestry pomiarowo-szacunkowe;
- i) zaznacza uczestników scalenia na ogólnym ich zebraniu, ważnym bez względu na liczbę obecnych, z obszarem i szacunkiem posiadanych przez każdego z nich gruntów oraz składa u miejscowego sołtysa (naczelnika gminy, burmistrza) wykazy z rejestrów pomiarowo-szacunkowych i plan klasyfikacyjny do przejrzania ich w ciągu 7 dni przez osoby zainteresowane.

○ ile dotychczasowy stan posiadania stwierdzony jest katastrzem i księgami hipotecznymi, to pomiaru dokonywa się wyłącznie w odniesieniu do zmian, temi dokumentami nieobjętych, a przez strony zgłoszonych. ○ ile obszar poszczególnych gospodarstw jest ściśle określony innymi dokumentami, to na mocy uchwały zebrania uczestników scalenia, powziętej większością $\frac{2}{3}$ uprawnionych do głosowania, może być zaniechany pomiar dotychczasowego stanu posiadania. Zaniechanie pomiaru dotyczyć może nie tylko całości obszaru, ale również i pewnych określonych jego części, co do których istnieją dokumenty pomiarowe.

Skargi niezadowolonych na powyższe uchwały mogą być składane do okręgowych komisji ziemskich w ciągu dni 14 od daty powzięcia uchwały. Orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej są w tej sprawie ostateczne.

Za ogólną zgodą uczestników scalenia wszystkie grunty, poddawane scaleniu, mogą być uznane za równoważnościowe, a tem samem byłoby zaniechane szacowanie wartości działek, dotychczas posiadanych, jak również działek nowoutworzonych. Przepis ten może dotyczyć nie tylko całości obszaru, ale i całości poszczególnych użytków rolnych.

W miejscowościach, w których istnieje tak zwany „ucząstkowy” stan posiadania, „ucząstki” te należy traktować jako równowarte między sobą; pomiar oraz szacowanie dotychczasowych wartości poszczególnych „ucząstków” nastąpić może jedynie na żądanie $\frac{2}{3}$ scalających się.

Art. 29. Do przeprowadzenia szacunku gruntów, wchodzących do obszaru scaleniowego, zostaje powołana komisja szacunkowa, w której skład wchodzi:

- a) mierniczy, przeprowadzający scalenie, jako przewodniczący;
- b) rzeczoznawcy, powołani przez rady scaleniowe (art. 22 p. b) z pośród osób postronnych, niezainteresowanych w przeprowadzeniu scalenia, a znających miejscowe stosunki, w ten sposób, że przy scalaniu jednej jednostki administracyjnej wybierani są dwaj rzeczoznawcy i jeden zastępca, a przy scalaniu większej ilości jednostek — po jednym rzeczoznawcy i po jednym zastępcy od każdej rady uczestników scalenia.

W razie uchylecia szacunku przez komisję okręgową ziemską, do ponownego przeprowadzenia szacunku przewodniczącego i członków komisji szacunkowej wyznacza na wniosek komisarza ziemskiego okręgowy urząd ziemski.

Przy czynnościach komisji na gruncie mogą być obecni z głosem doradczym:

- a) członkowie rady uczestników scalenia szacowanej jednostki administracyjnej, b) delegaci innych rad uczestników (po dwóch od każdej rady), wchodzących do obszaru scalenia, c) przedstawiciele scalanych dóbr ziemskich (obszarów dworskich) oraz gruntów państwowych po jednym od każdego obszaru.

Komisarz ziemski może na wniosek rady uczestników scalenia zaprosić do komisji z głosem doradczym specjalnych rzeczoznawców, jak leśnika i t. p.

Czynności komisji szacunkowej winny być ujęte w formie protokołu, a wynik ponadto uwidoczniiony na planie, dołączonym do akt sprawy.

Art. 30. Po upływie terminu, wymienionego w punkcie i) art. 28, komisarz ziemski w obecności uczestników scalenia:

- a) stwierdza na miejscu, czy wszystkie czynności mierniczego, wyszczególnione w art. 28, zostały wykonane zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- b) ustala tytuły własności i sporządza listy rzeczowistych właścicieli celem późniejszego wywołania, względnie uregulowania hipoteki;
- c) dołącza na mocy orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej (art. 7 p. g) do obszaru scaleniowego obszar, wykupiony od sąsiadujących gospodarstw folwarcznych na cele uzupełnienia gospodarstw karłowatych, jak również obszar, ewentualnie przypadający za zlikwidowane uprawnienia służebnościowe;
- d) uzgadnia z mierniczym i radą uczestników scalenia, względnie delegatami rad uczestników i przedstawicielami scalanych dóbr ziemskich i gruntów państwowych ogólne wytyczne projektu scalenia; nieprzybycie której-

kolwiek z wymienionych osób, prócz mierniczego, nie wstrzymuje czynności komisarza ziemskiego;

- e) po wysłuchaniu skarg uczestników scalenia na czynności mierniczego, wymienione w art. 28, o ile skargi takie zostaną zgłoszone, sporządza o powyższym odpowiedni protokół.

Art. 31. Komisarz ziemski po dokonaniu czynności, wymienionych w art. 30, przesyła do okręgowego urzędu ziemskiego wykaz tytułów własności i tytułów starego stanu posiadania, oraz wykaz szacunku, które mają być podstawą do przeprowadzenia scalenia; okręgowy urząd ziemski następnie wnosi te wykazy na najbliższe posiedzenie okręgowej komisji ziemskiej.

Orzeczenia okręgowej komisji są w tej sprawie ostateczne.

Przy scalaniu dla ustalenia stanu własności i posiadania miarodajne są wpisy hipoteczne, prawomocne wyroki sądowe i niesporne umowy pisemne, oraz inne dokumenty, mające siłę dowodową na mocy obowiązujących na danym terenie praw; w razie braku tych dowodów lub w razie sporu miarodajne będzie dla ustalenia stanu posiadania stwierdzone w dochodzeniu ostatecznie posiadanie gruntu.

Ustalenie stanu posiadania w niczem nie przesądza tytułu własności.

Art. 32. Na podstawie ostatecznie zatwierdzonego rzeczywistego stanu posiadania, klasyfikacji i oszacowania gruntów oraz regulacji praw, przynależnych gruntom scalanym, następuje opracowanie projektu scalenia przez mierniczego.

Projekt scalenia winien obejmować:

- sporządzone w formie wykazów ustalenie dotychczasowego stanu posiadania z wymienieniem gruntu i służebności gruntowych i wyszczególnienie wydzielonych wzamian gruntów oraz podlegających likwidacji służebności;
- wyszczególnienie warunków objęcia w posiadanie scalonych gruntów, jako to: dopłat pieniężnych (art. 6), przeniesienie zabudowań, utrzymanie urządzeń meljoracyjnych i t. p.;
- sporządzone według przepisów obowiązujących dowody pomiarowe dawnego stanu posiadania i nowego stanu posiadania, o ile w myśl art. 28 pomiar dotychczasowego stanu posiadania nie był zaniechany,

Mierniczy wykonywa wszystkie czynności, wymienione w niniejszym artykule i w artykule 23, osobiście bez prawa wyznaczania zastępców.

Art. 33. Projekt scalenia, sporządzony z możliwym uwzględnieniem potrzeb i życzeń wszystkich uczestników scalenia, zostaje prowizorycznie wyznaczony na gruncie.

Po wyznaczeniu projektu na gruncie komisarz ziemski zarządza zwołanie zebrania ogólnego wszystkich uczestników scalenia, zawiadamiając ich przynajmniej na 7 dni przed terminem zebrania ze wskazaniem skutków niestawiennictwa (art. 34).

Na zebraniu tem po wyjaśnieniach, udzielonych przez komisarza ziemskiego, zostaje ustalona protokólnie opinia uczestników scalenia o projekcie

i omówione zostają wszystkie sprawy, połączone z objęciem nowych gospodarstw.

Zebraniu przewodniczy komisarz ziemski, względnie jego zastępca; nadto bierze w niem udział mierniczy.

Art. 34. Do uczestniczenia w zebraniu (art. 33) są uprawnieni właściciele lub posiadacze scalanych gruntów, względnie ich zastępcy (art. 20).

Każdy z uczestników składa oświadczenie, czy projekt przyjmuje, czy też odrzuca. Oświadczenie o odrzuceniu projektu winno być uzasadnione.

Wszystkie oświadczenia winny być wpisane do protokołu.

Uczestnicy scalenia nieobecni, mimo zawiadomienia o terminie zebrania, uważani będą za zgadzających się na przyjęcie przeznaczonych dla nich nowych działek.

Zebranie ogólne jest ważne bez względu na liczbę obecnych.

Art. 35. Protokół zebrania ogólnego wraz z aktami sprawy komisarz ziemski przesyła do okręgowego urzędu ziemskiego, ten zaś sprawę wnosi na posiedzenie jawne okręgowej komisji ziemskiej, która, biorąc między innymi pod uwagę opinię zebrania ogólnego (art. 33, 34) oraz liczbę uczestników, wypowiedziających się za przyjęciem projektu scalenia, zatwierdza projekt, wprowadza w nim zmiany, albo go odrzuca, jako też uchwała odpowiednie dodatkowe wpisy do tabel likwidacyjnych lub aktów nadawczych. Orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej podlegają zaskarżeniu do Głównej Komisji Ziemskiej w terminie 14-dniowym od dnia doręczenia orzeczenia. Skarga odwoławcza winna być złożona do okręgowej komisji ziemskiej.

Art. 36. Po uprawomocnieniu się orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej, zatwierdzającego projekt scalenia, okręgowy urząd ziemski:

- zarządza utrwalenie granic na podstawie zatwierdzonego projektu scalenia oraz wprowadzenie uczestników scalenia w posiadanie wydzielonych im gruntów;
- zarządza wykończenie i przeprowadza zatwierdzenie dowodów pomiarowych zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- przeprowadza wniesienie wpisów dodatkowych do tabel likwidacyjnych, lub aktów nadawczych przez dołączenie do odpisów tych dokumentów, które strony przedstawiają, odpisu prawomocnego orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej, zatwierdzającego projekt scalenia, wraz z odpisem rejestru pomiarowego, oraz przez przesłanie takichże odpisów do Ministerstwa Reform Rolnych w celu dołączenia ich do oryginałów pomienionych tabel i aktów nadawczych, przyczem przy wniesieniu powyższych wpisów nie mają zastosowania artykuły 215, 216 i 217 ustawy o organizacji ziemskiej włościan (Zbiór Praw ces. ros. tom IX kontyn. 1913 osobne dodatki, ks. IX);
- przesyła właściwemu sądowi wniosek o uskutecznienie czynności, przewidzianych w art. 8, 40 i 45 niniejszej ustawy oraz o skreślenie ostrzeżenia (adnotacji) o wdrożeniu postępo-

wania scaleniowego (art. 18); do wniosku dołączony będzie odpis orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej, zatwierdzającego projekt scalenia wraz z odrysem zatwierdzonego planu scalenia;

- e) zarządza rozwiązanie rad uczestników scalenia i
- f) ogłasza zamknięcie postępowania scaleniowego.

Art. 37. Postępowanie w okręgowej komisji ziemskiej w sprawie zatwierdzenia planu scalenia, przedłożonego przez powiatowy urząd ziemski, powinno być zakończone w ciągu trzech miesięcy. W takim samym terminie winno być zakończone postępowanie w Głównej Komisji Ziemskiej przy rozważaniu odwołań od orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej, o ile w obu wypadkach w toku rozważania nie zajdzie protokółarnie stwierdzona konieczność przeprowadzenia lub skorygowania na gruncie prac pomiarowych.

Art. 38. Odpis orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej, oraz odrys zatwierdzonego planu nowego stanu posiadania w danej jednostce administracyjnej, sporządzony przez mierniczego, winien być wręczony sołtysowi (naczelnikowi gminy), lub burmistrzowi.

Odpisy orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej oraz odrisy planu, tak w całości, jako też w częściowych wyciągach — wydawać należy uczestnikom scalenia na ich żądanie za opłatą, ustaloną w rozporządzeniu Ministra Reform Rolnych.

Art. 39. Rozpoczęte postępowanie scalenia gruntów może być zaniechane jedynie na skutek orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej, spowodowanego uchwałą $\frac{3}{4}$ liczby uczestników scalenia, o ile względy gospodarcze na to pozwolą.

W tym wypadku poniesione przez uczestników w toku postępowania koszty scalenia obciążają wyłącznie tych uczestników, którzy spowodowali zaniechanie postępowania. Orzeczenie o zaniechaniu należy przedstawić właściwemu sądowi z wnioskiem o wykreślenie na jego podstawie w księgach hipotecznych ostrzeżenia (adnotacji) o wdrożeniu postępowania (art. 18).

IV. Prawa osób trzecich.

Art. 40. Wszelkie prawa osób trzecich, ciążyące na dawnych działkach, jako to: służebności osobiste, prawa użytkowania, używania, zastawu, najmu, dzierżawy, wszelkie długi i zobowiązania hipoteczne i t. p., nie stanowiące przeszkody do przeprowadzenia scalenia, przechodzą na działki nowowydzielone przy scaleniu (art. 6) i nie ulegają przy scaleniu żadnym uszczupleniom.

Art. 41. Postępowanie egzekucyjne w razie przymusowej sprzedaży gruntów, należących do obszaru scalenia, nie ma wpływu na postępowanie scaleniowe, może być wdrożone podczas tego postępowania i nie przerywa swego biegu.

Przedmiot postępowania egzekucyjnego (licytacyjnego) stanowią aż do chwili uprawomocnienia się orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej, zatwierdzającego projekt scalenia grunty, posiadane przed scaleniem.

O ile sprzedaż przymusowa zostanie dokonana przed uprawomocnieniem się orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej w przedmiocie scalenia, nowonabywca wstępuje we wszystkie prawa dotychczasowego właściciela gruntów, które obejmuje w tym stanie, w jakim je nabył na licytacji.

W razie uprawomocnienia się orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej w przedmiocie scalenia przed dokonaniem sprzedaży przymusowej, przedmiotem sprzedaży będą działki, wydzielone przy scaleniu, a ustanowione w tem orzeczeniu dopłaty do gruntów, otrzymywanych przez uczestników przy scaleniu (art. 6), podlegających przymusowej sprzedaży, mają być składane na rzecz masy egzekucyjnej do depozytu sądu. W razie niezłożenia tych opłat do depozytu sądu — sąd na żądanie osób uprawnionych ściga je przymusowo na podstawie powyższego orzeczenia.

Art. 42. Postępowanie dobrowolnego przetargu (licytacji) gruntów, należących do obszaru scalenia, nie może być wdrożone podczas postępowania scaleniowego, zaś toczące się w chwili wdrożenia postępowania scaleniowego może być przez sąd wstrzymane na żądanie któregośkolwiek z uczestników postępowania licytacyjnego na czas, aż do uprawomocnienia się orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej w przedmiocie scalenia.

Art. 43. Postępowanie sądowe o zniesienie współwłasności przez podział w naturze oraz o wyznaczenie drogi koniecznej (o przyznanie prawa przechodu), o ile tyczy się gruntów, będących przedmiotem scalenia, nie może być wszczęte, aż do chwili uprawomocnienia się orzeczenia okręgowej komisji ziemskiej w przedmiocie scalenia.

W razie, jeżeli takie postępowanie wszczęto przed wdrożeniem postępowania scalenia gruntów, właściwy sąd wstrzymuje je i zawiadamia o tem komisarza ziemskiego, który winien załatwić sprawę, będące ich przedmiotem.

Wyjątek stanowi przymusowe ustanowienie służebności przeprowadzenia rurociągów do prowadzenia ropy, gazu, wody lub kanalizacji, względnie przewodów elektrycznych oraz meljoracji rolnych. Ustanowienie tych służebności następuje niezależnie od postępowania scaleniowego i musi być uwzględnione przy scalaniu, a ustalone za te służebności odszkodowania winny być przyznane osobom, których grunty według orzeczenia, zatwierdzającego projekt scalenia, będą obciążone temi służebnościami.

Art. 44. Wszelkie toczące się w sądach spory o własność i posiadanie gruntów, będących przedmiotem scalenia, nie ulegają wstrzymaniu wskutek wdrożenia postępowania scaleniowego. O stanie sporów, dotyczących gruntów scalanych, sądy zawiadamiają z urzędu komisarza ziemskiego, który winien dążyć do załatwienia tych sporów w drodze ugody stron i jest uprawniony zwracać się do sądów o dalsze wyjaśnienia o stanie sporów. Ugoda, zawarta wobec komisarza ziemskiego i zatwierdzona przez okręgową komisję ziemską, ma moc prawną ugody, zawartej wobec sądów. O ile ugoda między stronami, wiodącymi spór w sądzie, nie dojdzie do skutku, komisarz ziemski ma dążyć w miarę moż-

ności do takiego rozmieszczenia spornych gruntów w projekcie scalenia, aby wynik sporu nie sprzeciwiał się celom scalenia.

V. Sprostowanie wpisów w księgach gruntowych (hipotecznym).

Art. 45. Nowy stan własności scalonych gruntów, które były przedmiotem ksiąg gruntowych (hipotecznym), będzie na wniosek okręgowego urzędu ziemskiego wpisany, na zasadzie prawomocnego orzeczenia, zatwierdzającego scalenie, do ksiąg gruntowych (hipotecznym).

Wpisy te oraz sprostowanie dawniejszych wpisów w księgach gruntowych (hipotecznym) przeprowadzają:

1) sądy w b. zaborze austriackim — według przepisów §§ 91—94 rozporządzenia ministerjalnego z dnia 21 maja 1916 r. (aust. Dz. Ust. № 148) z tą zmianą, że czynności wymienionego w tem rozporządzeniu komisarza miejscowego pełni komisarz ziemski, czynności komisji krajowej i ministerjalnej—okręgowa komisja ziemska i że zamiast odnośnych przepisów tego rozporządzenia stosowane będą przepisy art. 9 i 18 niniejszej ustawy;

2) sądy w b. zaborze pruskim—według obowiązujących przepisów ordynacji ksiąg gruntowych dla Rzeszy niemieckiej oraz ustawy, wprowadzającej ordynację ksiąg gruntowych, jako też wydanych na ich podstawie rozporządzeń, lecz bez obowiązku uzyskania zezwolenia właścicieli gruntów na sprostowanie wpisów w księgach gruntowych i z zastosowaniem przepisów art. 9 i 18 niniejszej ustawy;

3) wydziały hipoteczne sądów w b. zaborze rosyjskim przez wpisanie w dziale I wykazów hipotecznym, obejmujących grunty, poddane scaleniu—gruntów, przy scaleniu wyznaczonych na miejsce działek ziemi, dotychczas wykazami objętych, tudzież przez wykreślenie z ksiąg hipotecznym tych służebności i praw osób trzecim, które zostały zniesione.

Art. 46. Na obszarze obowiązywania ustaw hipotecznym z 1818 i 1825 r. grunty, które dotychczas nie miały urządzonej hipoteki, będą na wniosek okręgowego urzędu ziemskiego nie później, jak po upływie roku od dnia uprawomocnienia się orzeczenia zatwierdzającego scalenie, wywołane we właściwym wydziale hipotecznym powiatowym do regulacji pierwiastkowej, a to na zasadzie instrukcji hipotecznej b. Komisji Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 1825 r.

Obwieszczenie, przewidziane w art. 15 instrukcji hipotecznej z r. 1825, umieszczone będzie bezpłatnie w urzędowym lub samorządowym organie danego powiatu, względnie województwa, o ile zaś taki nie istnieje—w Monitorze Polskim.

Niezależnie od tego o wywołaniu nieruchomości do regulacji pierwiastkowej sołtys ogłosi na zebraniu gromadzkim jednostki lub jednostek administracyjnych, objętych obszarem scalenia (art. 5).

O ile w przeciągu trzech miesięcy od upływu terminu trzymiesięcznego do pierwiastkowej regulacji hipotecznej, przepisanej art. 13 instrukcji hipotecznej z r. 1825, osoby interesowane nie zaprojektują zamknięcia regulacji hipotecznej, czynność tę na koszt tychże osób interesowanych wykona okręgowy urząd ziemski, który w tym względzie opierać

się będzie przede wszystkim na dokumentach, złożonych w toku postępowania scaleniowego.

Art. 47. O dokonaniem sprostowaniu wpisów w księgach gruntowych sądy zawiadomią właścicieli gruntów oraz osoby trzecie, na rzecz których są za hipotekowane prawa i wierzytelności.

Wierzyciele hipoteczni mogą żądać natychmiastowego zaspokojenia swych roszczeń z sum, przyznanych właścicielowi z tytułu ustalonej orzeczeniem okręgowej komisji ziemskiej dopłaty do nowo-wydziałonych gruntów.

Żądanie to zgłosić należy w ciągu dni 14 od dnia doręczenia zawiadomienia o sprostowaniu wpisu (art. 45) do tego sądu, który jest właściwy do przeprowadzenia przymusowej sprzedaży danego gruntu. O przyznaniu wierzycielom sum dopłaty do nowo-wydziałonych gruntów orzekają sądy przy odpowiednim zastosowaniu przepisów, dotyczących podziału licytacyjnej ceny kupna.

Art. 48. Wszystkie dokumenty i umowy, sporządzone w toku postępowania scalenia gruntów przez urzędy ziemskie, lub przed temi urządzeniami, oraz wszelkie wnioski i wpisy hipoteczne, dokonane w toku postępowania scaleniowego, względnie na jego podstawie, są wolne od opłat skarbowych i samorządowych.

Opłaty pisarzy hipotecznym, związane ze scaleniem na terenie b. zaboru rosyjskiego, będą pokrywane z fundusów państwowych.

VI. Przepisy przejściowe.

Art. 49. Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc prawną przepisy wszelkich ustaw w przedmiotach, unormowanych niniejszą ustawą.

Art. 50. Postępowanie scaleniowe, wszczęte stosownie do dotychczasowych przepisów ustawy z dnia 31 lipca 1923 r. o scalaniu gruntów, w którym zostało wydane orzeczenie okręgowej komisji ziemskiej, zatwierdzające projekt scalenia, ma być zakończone według dotychczasowych przepisów wymienionej ustawy. Natomiast postanowienia niniejszej ustawy będą stosowane w dalszym biegu wszystkich innych postępowań scaleniowych, wszczętych i nieukończonych stosownie do przepisów ustawy z dnia 31 lipca 1923 r. o scalaniu gruntów oraz do postępowań scaleniowych, wszczętych i nieukończonych przed wejściem w życie ustawy z dnia 31 lipca 1923 r., z wyjątkiem tych postępowań w b. Królestwie Polskim, w których zapadły już decyzje przedstanowcze okręgowych komisji ziemskich, oraz wszystkich postępowań, wszczętych w b. dzielnicy pruskiej, które mają być ukończone według przepisów obowiązujących dotychczas.

Do postępowań scaleniowych, wszczętych na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, nowogrodzkiego, poleskiego, warszawskiego i wołyńskiego oraz okręgu administracyjnego wileńskiego przed wejściem w życie ustawy niniejszej, o ile nie zapadły ostateczne decyzje właściwych władz, zatwierdzające projekt scalenia, a uczestnicy objęli w faktyczne posiadanie nowo-wydziałone działki, postanowienia niniejszej ustawy stosuje się w sposób następujący:

- a) jeżeli niema aktów postępowania scaleniowego, a uczestnicy nie wnoszą żadnych zażeń z tytułu dokonanego scalenia gruntów, fakt zaś dokonania scalenia dojdzie do wiadomości urzędów ziemskich w drodze wniosków stron lub przy innej urzędowej czynności, to urzędy te zarządzają dokonanie pomiaru faktycznego stanu posiadania, który to pomiar podlega zatwierdzeniu okręgowej komisji ziemskiej tak, jak projekt scalenia, jednak bez możliwości zmiany faktycznego nie-spornego stanu posiadania. W tym wypadku mają zastosowanie art. 36, 38, 45—48 niniejszej ustawy;
- b) jeżeli są dowody starego stanu posiadania, niema zaś aktu postępowania scaleniowego, a co najmniej $\frac{1}{4}$ uczestników scalenia skarży się na otrzymane działki z tytułu pokrzywdzenia, to urzędy ziemskie zarządzają dokonanie pomiarów faktycznego stanu posiadania, poczem okręgowa komisja ziemska albo, uznając skargi za nieuzasadnione, odrzuci je i wtedy wyda orzeczenie w trybie, wyżej w punkcie a) wskazanym, albo uzna skargi za uzasadnione i wtedy, rozpatrując ustalony pomiar stan faktycznego posiadania jako projekt scalenia, orzeknie o jego zmianie lub odrzuceniu ze skutkami, przewidzianymi w art. 35.

W tym wypadku, jeżeli niema możliwości wyrównać drogą zmiany projektu różnic między starym a nowym stanem posiadania, krzywdzących uczestników scalenia, przysługuje okręgowej komisji ziemskiej prawo zatwierdzenia dopłat pieniężnych, przekraczających normy w art. 6.

Jeżeli liczba skarżących jest mniejsza od $\frac{1}{4}$ ogólnej liczby uczestników scalenia, wówczas ma zastosowanie punkt a) niniejszego artykułu;

- c) jeżeli niema dowodów starego stanu posiadania i aktów postępowania scaleniowego, a poszczególni uczestnicy wnoszą skargi na otrzymane działki z tytułu pokrzywdzenia, to okręgowa komisja ziemska wyda orzeczenie po dokonaniu pomiaru stanu faktycznego posiadania i uprzednim przeprowadzeniu dochodzenia na miejscu przez powiatowy urząd ziemski w obecności zainteresowanych stron i przy udziale powołanych przez powiatowy urząd ziemski biegłych na wniosek zainteresowanych stron oraz powiatowego urzędu ziemskiego. O ile stary stan posiadania na podstawie przeprowadzonych dochodzeń i zgodnych oświadczeń stron da się ustalić, a skargi uznane zostaną za uzasadnione, to okręgowa komisja ziemska wyda orzeczenie w trybie, przewidzianym w p. b) o zmianie lub odrzuceniu istniejącego stanu posiadania; o ile zaś stary stan posiadania w sposób powyższy nie da się ustalić, lub też skargi zostaną uznane za nieuzasadnione — to orzeczenie wydane będzie w trybie, przewidzianym w punkcie a).

Art. 51. Wszelkie zawiadomienia, wezwania i doręczenia orzeczeń w postępowaniu scaleniowym uskutecznią się przez przesłanie ich do wójta (na-

czelnika gminy, burmistrza), lub sołtysa w tylu co najmniej egzemplarzach, ilu ma być członków rad scalenia. Sołtys (wójt, naczelnik gminy, burmistrz) obowiązany jest przesłać mu wezwania, zawiadomienia, lub orzeczenia, publicznie ogłosić w sposób, odpowiadający miejscowemu zwyczajowi, oraz wydać członkom rad scalenia, a w ich braku innym uczestnikom scalenia, zgłaszającym się o to, doręczone mu wezwania, zawiadomienia, lub orzeczenia — oraz jeden egzemplarz zwrócić urzędowi wysyłającemu z potwierdzeniem dnia dokonania ogłoszenia. Trzeci dzień po dniu ogłoszenia przyjęty będzie za dzień, od którego biegą wszelkie terminy i czasokresy.

Art. 52. Pomoc kredytowa na cele, wskazane w art. 14, może być udzielana również osobom, które przeprowadziły scalenie swych gruntów na podstawie przepisów, które obowiązywały przed wejściem w życie ustawy z dnia 31 lipca 1923 r. o scalaniu gruntów, nie dawniej jednak, niż w ciągu 3 lat przed wejściem w życie tejże ustawy.

Art. 53. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Reform Rolnych i Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 54. Ustawa niniejsza zyskuje moc obowiązującą od dnia ogłoszenia na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, z wyjątkiem województwa śląskiego.